



Vuurwerk Zwijndrecht

MOGELIJKHEDEN VOOR DE NABIJE TOEKOMST

Inhoud

1. Bevindingen op hoofdlijnen
2. Huidige situatie
3. Mogelijke veranderingen
4. Samenwerking vuurwerkshow
5. Kosten vuurwerkshow

In november 2018 stemde de Zwijndrechtse gemeenteraad in met de motie 'Vuurwerk'. De motie roept op om te bekijken of het afsteken van vuurwerk anders kan worden georganiseerd zodat de ervaren overlast afneemt. Door meer vuurwerkvríezones aan te wijzen, per plein of buurt een vuurwerkplek te creëren of het organiseren van een vuurwerkshow. De door het Onderzoekcentrum Drechtsteden verzamelde informatie helpt de gemeente Zwijndrecht bij de beantwoording van die motie. Tijdens de politieke markt van 18 juni 2019 kiest de raad voor een scenario dat kan worden meegenomen bij de behandeling van de kadernota voor 2020.

In het onderzoek achterhaalden we voor- en nadelen van een viertal alternatieven. Onderstaand overzicht vat de belangrijkste argumenten samen.

A

HUIDIGE SITUATIE HANDHAVEN

- + mensen die vuurwerk afsteken zijn redelijk tevreden
- meerderheid die geen vuurwerk afsteekt is ontevreden en ervaart veel overlast – vooral buiten de toegestane uren

B

VUURWERKVRÍEZONES

- + mensen die geen vuurwerk afsteken zien graag meer zones
- + eventueel uitbreiden met de doorgaande wegen
- kennis van huidige zones kan groter – een kwart kent ze niet
- nut van zones wordt betwist door vuurwerkafstekers

C

VUURWERKPLEKKEN

- heeft duidelijk het minste draagvlak
- kan leiden tot gevaarlijke situaties, zowel bij het opslaan als het afsteken van het vuurwerk

D

VUURWERKSHOW

- + populair onder mensen die zelf geen vuurwerk afsteken
- + aantal bezoekers kan oplopen tot zo'n 5.000 tot 8.000
- + show leidt er toe dat zo'n 30% zelf minder vuurwerk zal afsteken
- + samenwerking met Dordrecht en Papendrecht bespreekbaar
- mensen die zelf vuurwerk afsteken zijn minder enthousiast
- Oud & Nieuw wordt thuis gevierd, lastig voor ouders met kinderen
- kosten vuurwerkshow liggen tussen €25.000 en €90.000



1 Bevindingen op hoofdlijnen

De afgenomen enquête en de gevoerde gesprekken leiden verder tot de volgende resultaten.

Een op de vijf steekt vuurwerk af

De bewoners van de gemeente Zwijndrecht steken ongeveer net zo vaak vuurwerk af als de gemiddelde Nederlander: zo'n twee op de tien bewoners doet dit. De meerderheid beperkt zich tot het afsteken van siervuurwerk. Zo'n 4% steekt ook knalvuurwerk af, wat neerkomt op circa 1.500 volwassenen in Zwijndrecht.

Grote verschillen tussen bewoners die wel en geen vuurwerk afsteken

Zo waarderen de mensen die geen vuurwerk afsteken de huidige situatie met het rapportcijfer 4,4; mensen die vuurwerk afsteken met een 6,7. Overlast wordt vooral ervaren buiten de toegestane uren. Handhaving mag strenger, ook van de mensen die zelf vuurwerk afsteken. Zij zijn bang dat ze straks geen vuurwerk meer mogen afsteken door het vuurwerk dat wordt buiten de toegestane uren wordt afgestoken.

Geen enkel toekomstscenario kan rekenen op de steun van alle bewoners

Meer vuurwerkrijzones wordt gewenst door 64% van de mensen en 62% vindt het organiseren van één grote of meerdere kleine georganiseerde vuurwerkshows een goed idee. Maar deze gemiddelden doen geen recht aan de verschillen die leven onder mensen die wel en geen vuurwerk afsteken. Zij die geen vuurwerk afsteken, wensen vooral een georganiseerde vuurwerkshow in combinatie met een vuurwerkverbod of meer vuurwerkrijzones. Zij die knalvuurwerk en (in mindere mate) siervuurwerk afsteken, zien het liefst een voortzetting van de huidige situatie. Een deel van de vuurwerkliefhebbers is te vinden voor een én-én scenario: én zelf vuurwerk afsteken én een vuurwerkshow.

Vuurwerkshow

Het wel of niet slagen van een vuurwerkshow hangt mede af van wat er omheen wordt georganiseerd. Mensen verwachten een grotere show dan op Koningsdag. Sommigen blijven liever thuis met Oud & Nieuw, voor ouders met kinderen zou een show eerder op de avond een uitkomst kunnen zijn. Bereidheid om zelf minder vuurwerk af te steken is iets groter onder de mensen die siervuurwerk afsteken dan onder de mensen die knalvuurwerk afsteken. De totale kosten van een vuurwerkshow liggen op minimaal €25.000, maximaal op €75.000. De kosten voor duwboot en ponton (€15.000) komen daar nog bij – wellicht kan dat worden gesponsord. Het is de vraag of er voldoende aanbieders van vuurwerkshows zijn met specialisten die het vuurwerk mogen afsteken (bezigers).

Onderzoeksverantwoording

We achterhaalden de mening van de inwoners van Zwijndrecht via een vragenlijst onder het bewonerspanel van de gemeente. In totaal 475 van de 1.070 aangeschreven personen vulden de vragenlijst in (respons 44%). We hebben de resultaten gewogen naar wijk en leeftijd, waardoor de cijfers een goed beeld geven van wat er leeft onder de totale Zwijndrechtse bevolking.



Verder gingen we met vuurwerkliefhebbers in gesprek over het anders organiseren van het zelf afsteken van vuurwerk tijdens Oud en Nieuw. Ook spraken we met de omliggende gemeenten Dordrecht en Papendrecht over de haalbaarheid van een gezamenlijke vuurwerkshow op het Drievierienpunt en brachten de kosten van zo'n show in kaart. Tot slot spraken we met de organisatie van de vuurwerkshow op Koningsdag, het Oranjecomité Dordrecht.

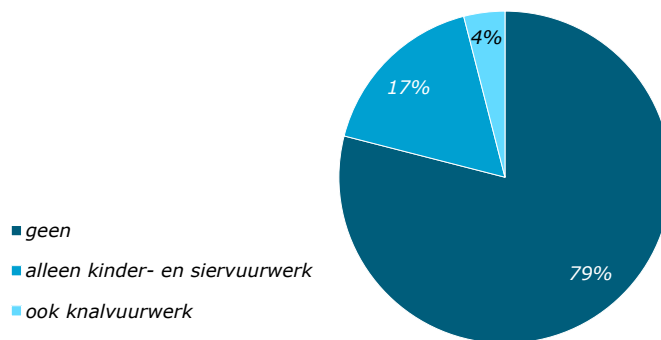
2 Huidige situatie

In deze paragraaf laten we zien op welke wijze de bewoners van de gemeente Zwijndrecht de afgelopen jaarwisseling vierde met het afsteken van vuurwerk, de bekendheid van hoe dat binnen de gemeente Zwijndrecht is georganiseerd en hoe de bewoners aankijken tegen de handhaving en de overlast. We eindigen met het rapportcijfer voor de huidige situatie.

2.1 Vuurwerk afsteken

Bijna 80% van de bewoners van Zwijndrecht stak tijdens de laatste jaarwisseling geen vuurwerk af (figuur 1). Van de mensen die wel vuurwerk afsteken, houdt de meerderheid het bij kinder- en siervuurwerk. In totaal 4% van de bevolking steekt ook knalvuurwerk af. Ook uit andere (landelijke) onderzoeken blijkt dat zo'n 80% van de bevolking geen vuurwerk afsteekt (zie kader).

Figuur 1 Welk vuurwerk steken de respondenten af?



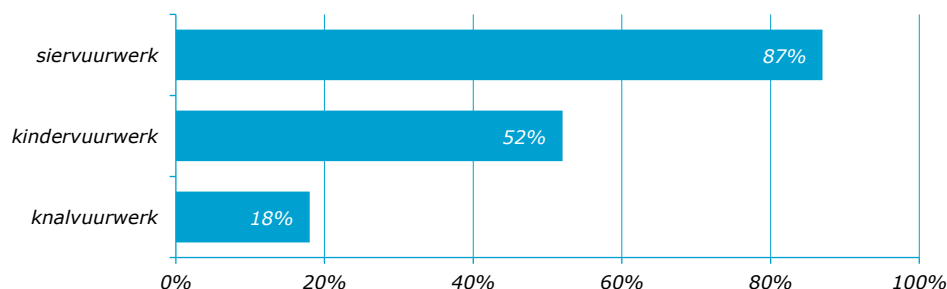
Landelijk onderzoek naar vuurwerk

Het panel-onderzoek van I&O Research *Vuurwerktraditie leeft, maar meerderheid is voor verbod op knalvuurwerk* van eind 2018 laat zien dat 16% van de Nederlanders bij de komende jaarwisseling vuurwerk af zou gaan steken. In voorgaande jaren lag dit aandeel op 20%. En uit de enquête van Citisens, dat via een openbare link kon worden ingevuld, blijkt dat 17% van de Nederlanders zelf vuurwerk afstak tijdens de laatste jaarwisseling in 2018 (<https://citisens.nl/gemeenten-beslissen-zelf-over-eventueel-vuurwerkverbod/>).

Figuur 2 toont nogmaals welke soorten vuurwerk worden afgestoken, maar nu alleen van de mensen die zelf vuurwerk afsteken. Wat blijkt? Ze steken bijna allemaal siervuurwerk af, en de helft steekt kindervuurwerk af. Een op de vijf steekt – naast het afgestoken siervuurwerk – ook knalvuurwerk af. Gevraagd naar de reden om vuurwerk af te steken, zegt een aanwezige bij het gesprek met de vuurwerkliefhebbers:

Wat ik wel heb, ik weet niet of jullie dat ook hebben, dat ik het thuis afsteek omdat ik het baasje van de straat wil zijn. Dat is het gewoon (gelach in de zaal)... Dat iedereen naar jouw vuurwerk kijkt dat jij gekocht hebt.

Figuur 2 Soort vuurwerk dat werd afgestoken



Toelichting: gepercenteerd op de mensen die vuurwerk afsteken



Drie groepen

Op basis van figuur 1 onderscheiden we in deze factsheet en in een aantal figuren de volgende drie groepen:

1. Mensen die zelf geen vuurwerk afsteken,
2. Mensen die zelf hooguit kinder- en/of siervuurwerk afsteken en
3. Mensen die daarnaast ook zelf knalvuurwerk afsteken.



We keken ook naar het bedrag dat de mensen uitgaven aan vuurwerk. Iets minder dan de helft van de mensen gaf er tussen de € 10 en € 50 aan uit. Een op de drie spendeerde er €50 tot €100 aan. En 15% gaf er meer dan €100, maar minder dan €500 aan uit.



De huidige vuurwerkvríezones zijn:

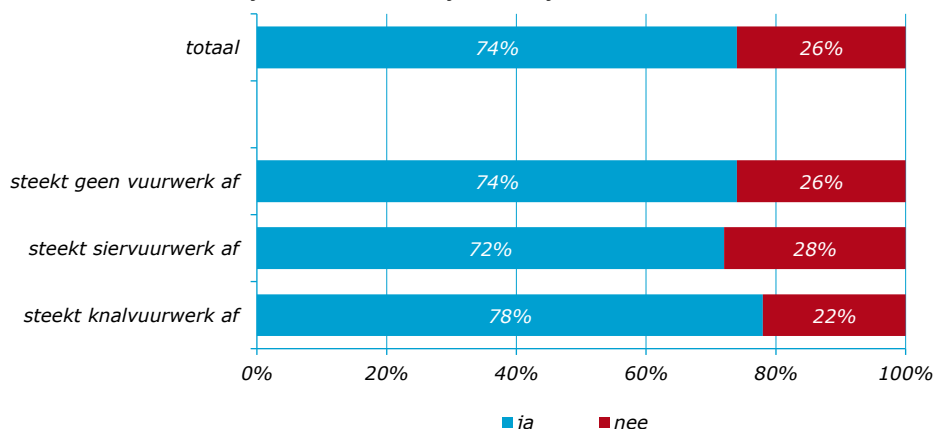
- het terrein van het Albert Schweitzerziekenhuis
 - terrein van diverse woonzorgcentra (Swinhove, De Lindonk, De Lichtkring, Nebo en seniorenflat IJsvogel)
 - kinderboerderij De Kiboehoeve, dierenpension de Lindt en manege De Hoge Devel
- de drie winkelcentra Oudeland, Noord en De Passage
- (school)pleinen van basis- en voortgezet onderwijs en kinderdagverblijven
 - het centrum van Heerjansdam rondom de dorpskerk: De Manning, de Kromme Nering tot en met het Dorpsplein en het terrein achter het woongebouw aan de Manning en het Horspad

2.2 Bekendheid vuurwerkvríezones

Op de website van de gemeente Zwijndrecht worden de regels rondom het afsteken van vuurwerk uitgelegd: waar en wanneer mogen bewoners vuurwerk afsteken? Dit mag tussen 18:00 uur op 31 december en 02:00 uur op 1 januari. En alleen op plekken die niet zijn aangewezen als vuurwerkvríezone.

In de vragenlijst gaven we eerst de informatie dat vuurwerk alleen mag worden afgestoken buiten de vuurwerkvríezones. Vervolgens vroegen we naar de bekendheid van deze zones. Figuur 3 toont dat een kwart van de mensen niet op de hoogte was van het bestaan van de vuurwerkvríezones. Hierbij maakt het niet uit of mensen wel of niet vuurwerk afsteken.

Figuur 3 Weet u dat er in Zwijndrecht vuurwerkvríe zones zijn?



Vuurwerkliefhebbers over vuurwerkvríezones

In het gesprek met de vuurwerkliefhebbers blijkt dat het niet altijd duidelijk is wat wel en geen vuurwerkvríezone is. Zo is er een aanwezige die aangeeft dat er vuurwerk wordt afgestoken bij de IJsvogel, waarop een andere aanwezige reageert:

Mag ik een kritische vraag stellen? Bij de IJsvogel staat toch een bejaardentehuis? Einde discussie, dus... De bejaardenflats in combinatie met het soort vuurwerk, de bloembedden, dat omhoog gaat. Dat kan niet. Punt. Je moet daarvan af, dat werkt niet... (Waarop wordt gereageerd:) Ik geloof dat de IJsvogel niet eens meetelt voor de vuurwerkvríezone... Oh, toch wel?...

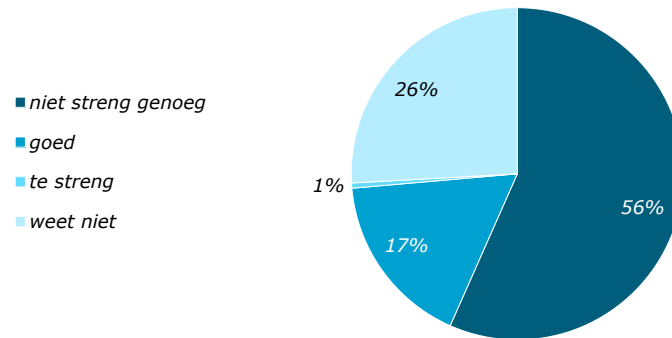
Dezelfde onduidelijk is er over de vraag of Walburg nu wel of geen vuurwerkvríezone is. Ook wordt het nut van de vuurwerkvríezones niet altijd ingezien, want in een zone hoor je nog steeds het vuurwerk dat aan de rand ervan wordt afgestoken. Ook twijfelt men aan het nut van de zones, want bij de kinderboerderij en het bejaardentehuis gaat een echte vuurwerkliefhebber geen vuurwerk afsteken.

2.3 Handhaving

Over de handhaving door politie en toezichthouders is de meerderheid ontevreden: dit mag volgens hen strenger (figuur 5). Bijna een kwart heeft hierover geen mening. Opvallend: ook de helft van de mensen die sier- of knalvuurwerk afsteken vinden de huidige handhaving niet streng genoeg. Tijdens het gesprek met vuurwerkliefhebbers wordt duidelijker waarom zij ook voor een strengere handhaving zijn:

Als vuurwerkliefhebbers pleiten we ervoor dat we het mogen blijven afsteken. Dus als we het gaan vernaggelen, dan mogen we het sowieso niet meer... Een echte vuurwerkliefhebber wil geen overlast maken, die wil het voorkomen... Als we op de dijk lopen en er komt een hond aan, dan wachten we met afsteken totdat ze voorbij zijn. Maar anderen doen dat niet en die verpesten het voor een ander... Dan moet je handhaven...

Figuur 5 Wat vindt u van de manier waarop politie en toezichthouders de regels rondom het afsteken van vuurwerk handhaven?

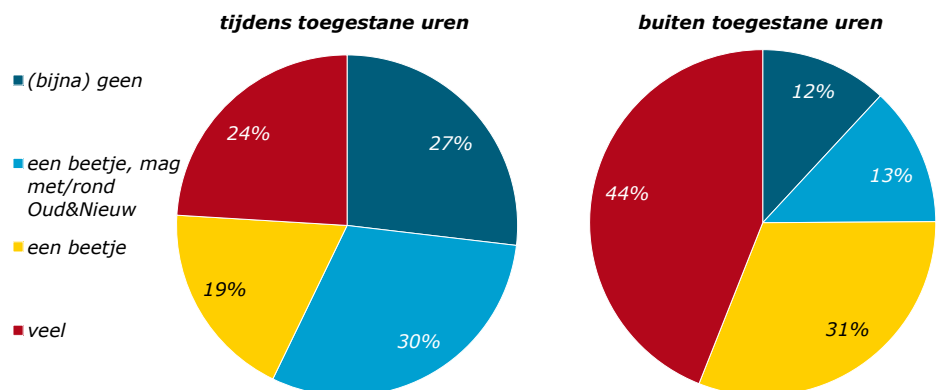


2.4 Ervaren overlast

We zien in figuur 6 een duidelijk verschil in de ervaren overlast tijdens en buiten de toegestane uren: buiten de toegestane uren is de groep mensen die veel overlast ervaart bijna twee keer zo groot (44% om 24%). Tijdens de toegestane uren is de helft van de mensen van mening dat de overlast binnen de perken blijft: ze ervaren het zo goed als niet, en wat ze ervaren hoort volgens hen bij een jaarwisseling. Buiten de toegestane uren heeft in totaal driekwart van de mensen een beetje tot veel overlast; 13% is van oordeel dat de overlast er buiten de toegestane uren er ook bij hoort.

Vooraf de mensen die zelf geen vuurwerk afsteken ervaren veel overlast, zowel tijdens als buiten de toegestane uren.

Figuur 6 Ervaren overlast



Vuurwerkliefhebbers over overlast

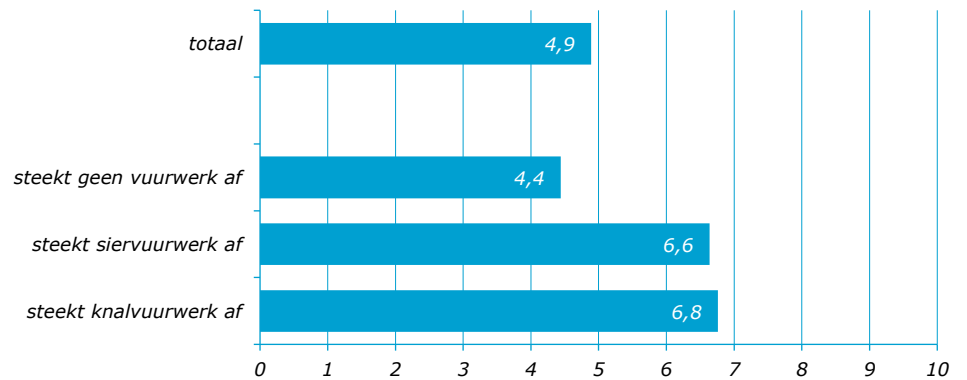
Een deel van de vuurwerkoverlast buiten de toegestane uren wordt volgens de vuurwerkliefhebbers veroorzaakt door vuurwerk dat het hele jaar door mag worden afgestoken:

Eén ding snap ik niet, je hebt drie categorieën vuurwerk: 1, 2 en 3. Categorie 1 dat is kindervuurwerk en dat mag het hele jaar door. Maar daar zit ook knettervuurwerk bij, heel licht vuurwerk maar dat maakt al redelijk wat lawaai. Dat wordt wel gezien als overlast, maar dat mag het hele jaar... Ze verkopen het al in oktober. Dus wat noemen we dan overlast?

2.5 Rapportcijfer

Tot slot vroegen we naar het rapportcijfer voor de wijze waarop nu wordt omgegaan met het afsteken van vuurwerk door burgers. Het gemiddelde rapportcijfer is een 4,9, maar we zien duidelijke verschillen (figuur 7). Mensen die geen vuurwerk afsteken zijn duidelijk minder tevreden dan de mensen die wel vuurwerk afsteken. Het maakt dan niet uit of ze wel of geen knalvuurwerk afsteken.

Figuur 7 Rapportcijfer voor de manier waarop nu wordt omgegaan met het afsteken van vuurwerk



3 Mogelijke veranderingen

In de vragenlijst hebben we gepeild hoe de bewoners van Zwijndrecht staan tegenover drie mogelijke aanpassingen rondom het zelf afsteken van vuurwerk:

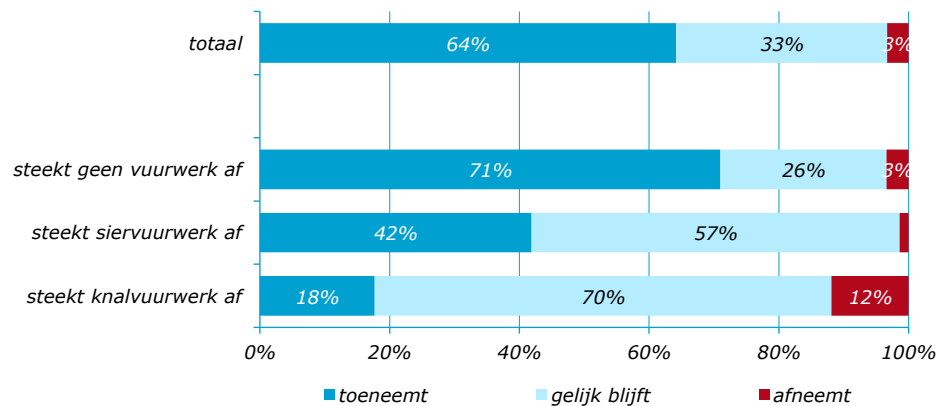
- het aanpassen van het aantal vuurwerkrijezones;
- creëren van vuurwerkplekken per plein, buurt of wijk en
- het organiseren van een vuurwerkshow.

We legden de opties eerst afzonderlijk van elkaar voor aan ons panel, vervolgens vroegen we hen naar de voorkeur wanneer ze één scenario voor de toekomst zouden moeten kiezen.

3.1 Aanpassing aantal vuurwerkrijezones

Ruim zes op de tien mensen is voorstander van het uitbreiden van het aantal vuurwerkrijezones (figuur 8). Het zijn vooral de mensen die geen vuurwerk afsteken die dit vinden. De weerstand is het grootst onder de groep die knalvuurwerk afsteekt; één op de tien van hen ziet juist liever een afname van het aantal vuurwerkrijezones.

Figuur 8 Wilt u graag dat het aantal vuurwerkrijezones afneemt, gelijk blijft of toeneemt?



Nieuwe vuurwerkrijezones?

In een open vraag konden geënquêteerden aangeven waar ze graag vuurwerkrijezones zien komen. Een op de drie ziet het liefst dat heel Zwijndrecht een vuurwerkrijke zone wordt, één op de vijf zegt dat dit moet gaan gelden voor alle woonwijken. Meer specifieke plekken die worden genoemd zijn:

- alle winkelcentra;
- alle parken, arboretum, officiële hondenuitlaatplekken;
- waar ouderen wonen (o.a. bejaardenwoningen Ganzekant in Heerjansdam);
- centrum/Walburg
- speeltuinen;
- pleinen;
- rond kerken;
- treinstation.

Nieuwe vuurwerkrijezones: vervolg

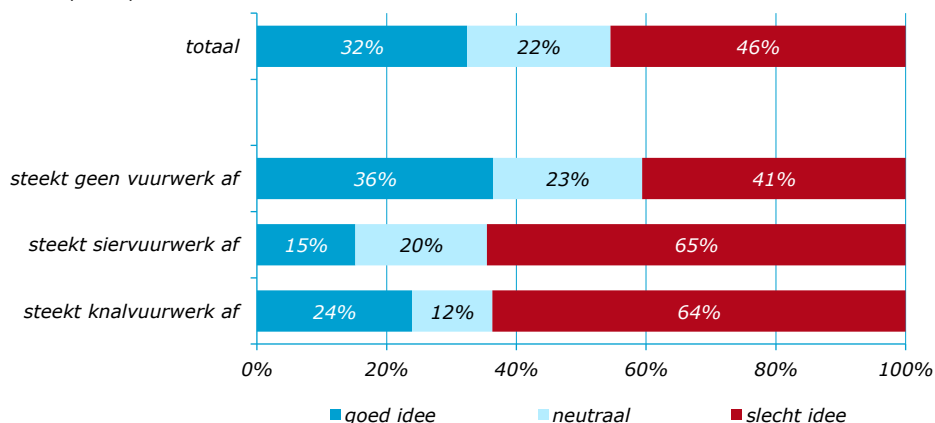
En welke vuurwerkrijezones zien mensen graag verdwijnen? Ze noemen dan elke huidige vuurwerkrijezone even vaak, steeds zo'n 50% ziet ze steeds graag verdwijnen.

In het groepsgesprek laten de vuurwerkliefhebbers wisselende geluiden horen als het gaat over een mogelijke uitbreiding van het aantal vuurwerkrijezones. Redenen om het niet uit te breiden zijn vooral dat het dan te onoverzichtelijk wordt en je gevaarlijke situaties creëert op de plekken waar het vuurwerk wel mag worden afgestoken (teveel mensen die vuurwerk afsteken bij elkaar). Tegelijkertijd wordt genoemd dat het goed zou zijn om de vuurwerkrijezones uit te breiden met de doorgaande wegen wanneer er voor een vuurwerkshow wordt gekozen.

3.2 Creëren van vuurwerkplekken per plein, buurt of wijk

Een tweede optie is het aanwijzen van een aantal plekken waar juist wel vuurwerk mag worden afgestoken. Bewoners zouden dan zelf vuurwerk mogen inkopen en gezamenlijk afsteken. Deze optie krijgt de minste steun: bijna de helft van de mensen vindt dit een slecht idee, vooral mensen die zelf vuurwerk afsteken zien dit niet zitten (figuur 9).

Figuur 9 Oordeel over het idee om bewoners per straat, buurt of plein gezamenlijk vuurwerk in te kopen en op één plek af te steken



Vuurwerk afsteken met de buurt

Het is ook vraag in hoeverre het praktisch en verstandig is om de bewoners per buurt of plein samen vuurwerk te laten inkopen en afsteken. Zo weet de vuurwerkspecialist betrokken bij de vuurwerkshow op Koningsdag te melden dat bij het afsteken van vuurwerk door meerdere mensen of huishoudens rekening moet worden gehouden met het feit dat er niet meer dan 25 kilogram vuurwerk in een woning mag liggen. De gemeente zou hier dan strenge regels voor moeten opstellen en deze moeten controleren.

Onder de vuurwerkliefhebbers zijn er bij het groepsgesprek ook geen voorstanders voor het aanwijzen van specifieke vuurwerkplekken. Het belangrijkste argument is dat het te gevaarlijk is:

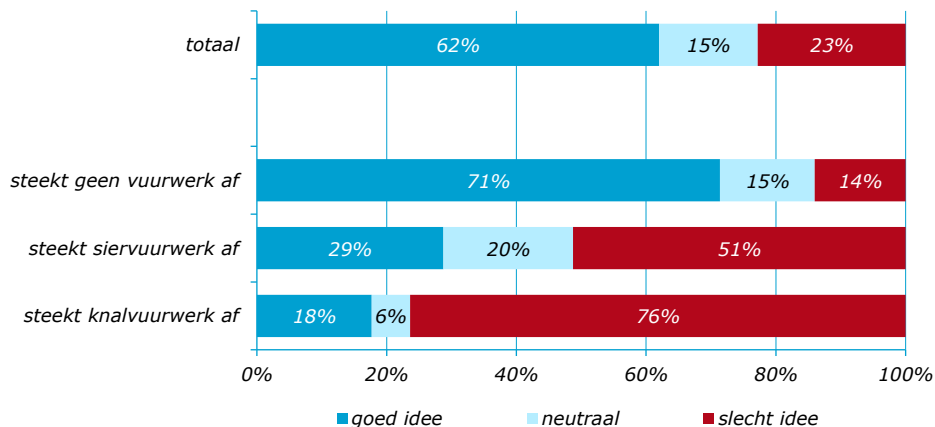
Het is echt gevaarlijk, al die jeugd gaat ernaar toe en stel ze hebben ruzie, je weet jeugd en jeugd hebben ruzie, ga je gezeik met vuurwerk krijgen. Levensgevaarlijk als ze gaan gooien... Neem een vuurpijl, hoe hoog zal die gaan? 40 meter? En hier, en hier en hier wordt het afgestoken. Er zal er maar één omvallen. Je kunt moeilijk roepen: "Allemaal rennen, want hij is omgevallen"...

Een bijkomend argument tegen specifieke vuurwerkplekken, is volgens de vuurwerkliefhebbers dat er nog teveel 'klein' vuurwerk wordt verkocht dat tot gevaarlijke situaties leidt.

3.3 Vuurwerkshow

De derde en laatste optie die we voorlegden, was de organisatie van een professionele vuurwerkshow. Figuur 10 laat zien dat zes op de tien mensen dit een goed idee vinden. We zien echter opnieuw verschillen naar of men wel of geen vuurwerk afsteekt. Vooral mensen die zelf knalvuurwerk afsteken vinden de vuurwerkshow vaak een slecht idee. Onder de mensen die zelf geen vuurwerk afsteken vindt maar 14% het een slecht idee.

Figuur 10 Oordeel over het idee om één grote of meerdere kleine professioneel georganiseerde vuurwerkshow(s) te organiseren tijdens de jaarwisseling



Als we kijken naar de verschillen per wijk, zien we dat weinig mensen in Walburg de vuurwerkshow een slecht idee vinden (12%); in Heer Oudelands Ambacht vinden juist veel mensen (42%) het een slecht idee.

Vuurwerkliefhebbers over de vuurwerkshow

De vuurwerkliefhebbers dragen verschillende argumenten aan tegen het organiseren van een vuurwerkshow:

- Er ontstaan verkeersproblemen, doordat iedereen naar dezelfde plek moet;
- Mensen hebben gedronken, jongeren hebben drugs gebruikt dus grote kans op vechtpartijen;
- Oudejaarsavond is toch vooral een feest dat je thuis viert, in de eigen straat;
- In december is het koud als je buiten moet staan – vergeleken met de show op Koningsdag.

Bij dit onderwerp is er één aanwezige die het van een andere kant belicht – kan een vuurwerkshow niet worden gecombineerd met het zelf blijven afsteken ervan?

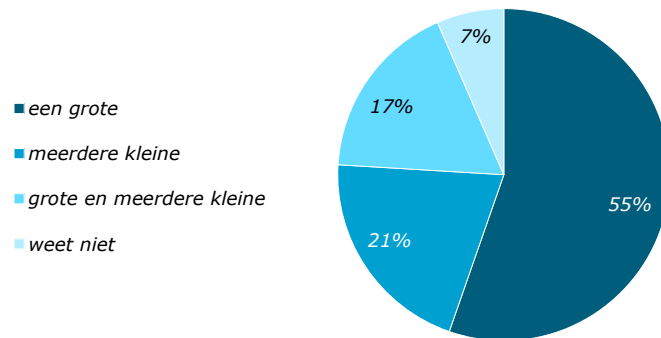
Misschien moet je de vraag eens omdraaien. Misschien is de vraag niet of-of. Laten we wel wezen jongens, het is allemaal zeer spijtig, maar uiteindelijk gebeurt het... (bijval: tuurlijk, dat weten we allemaal...). Gebruik een transitie moment, dus doe en-en. Creëer die momenten, doe de vuurwerkshow eerder (op de avond)... Want nu voel je, je voelt het ook in de groep, we voelen ons bedreigd: "Waarom ga je dat van ons afpakken?"... Pak niet wat af, geef eerst wat terug, en pak dan wat af...

Als je een vuurwerkshow organiseert, dan is het volgens de vuurwerkliefhebbers wel belangrijk om de show groter te maken dan met Koningsdag en om er wat omheen te organiseren om er echt een festiviteit van te maken.

Eén grote, meerdere kleine of een combi?

We vroegen degenen die positief of neutraal staan tegenover het idee om een vuurwerkshow te organiseren, wat hun voorkeur heeft: één grote, meerdere kleine of een combinatie van beide? Meer dan de helft is voor één grote vuurwerkshow (figuur 11). Een op de vijf ziet het wel zitten als er meerdere kleine shows komen. In Heerjansdam, dat wat verder van de bebouwde kom van de plaats Zwijndrecht ligt, neigt zowel een derde naar één grote show als een derde naar meerdere kleine shows.

Figuur 11 Voorkeur voor één grote of meerdere kleine vuurwerkshows



Locaties voor de vuurwerkshow

Respondenten van de enquête die neutraal of positief staan tegen een vuurwerkshow konden locaties noemen waar dit volgens hen goed zou kunnen. De helft noemde het Drierivierenpunt, al dan niet in samenwerking met Dordrecht en/of Papendrecht. Andere plekken die werden genoemd zijn: Develpark, Raadhuisplein en andere pleinen, recreatiegebied Veerplaat/Ara hotel, sportparken, ijsbaan in Heerjansdam en het gebied tussen de bebouwde kom van Zwijndrecht en Heerjansdam in.

Vanuit veiligheidsoogpunt is het Drierivierenpunt de beste locatie voor een grote vuurwerkshow. Het publiek staat ver weg op zo'n 250 meter, wat betekent dat relatief zwaar en groot vuurwerk gebruikt kan worden. Dat neemt niet weg dat een locatie op het land geheel moet worden uitgesloten, zo geeft de vuurwerkdeskundige van het Oranjecomité aan:

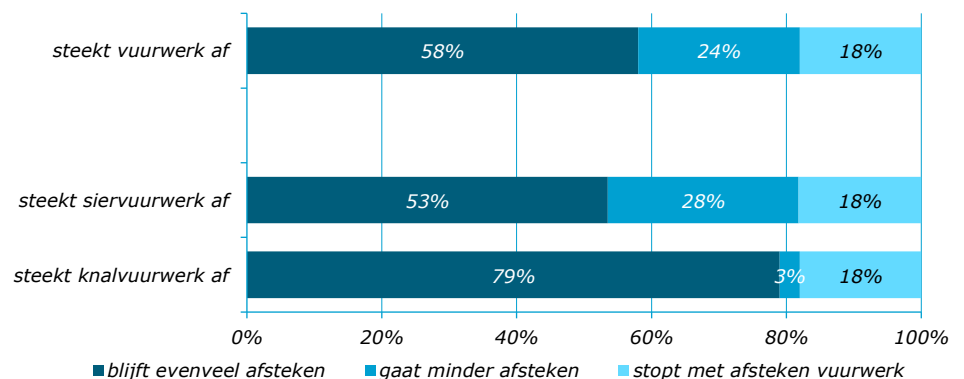
Wanneer de vuurwerkshow op het land zou worden georganiseerd, wordt het vuurwerk kleiner vanwege de veiligheidsnormen. Een alternatief kan dan zijn om consumentenvuurwerk te gebruiken in plaats van professioneel vuurwerk. Dan kan de afstand van het publiek tot de plek van het afsteken ook kleiner zijn. En doordat het publiek er dichterbij staat, biedt zo'n show ook een indrukwekkende belevenis... Locaties die dan het meest voor de hand liggen zijn de voetbalvelden.

Effect vuurwerkshow?

Wat kan het effect zijn van een georganiseerde vuurwerkshow? Gaan de mensen die nu nog wel vuurwerk afsteken minder of helemaal geen vuurwerk meer afsteken? En gaan de bewoners naar zo'n vuurwerkshow?

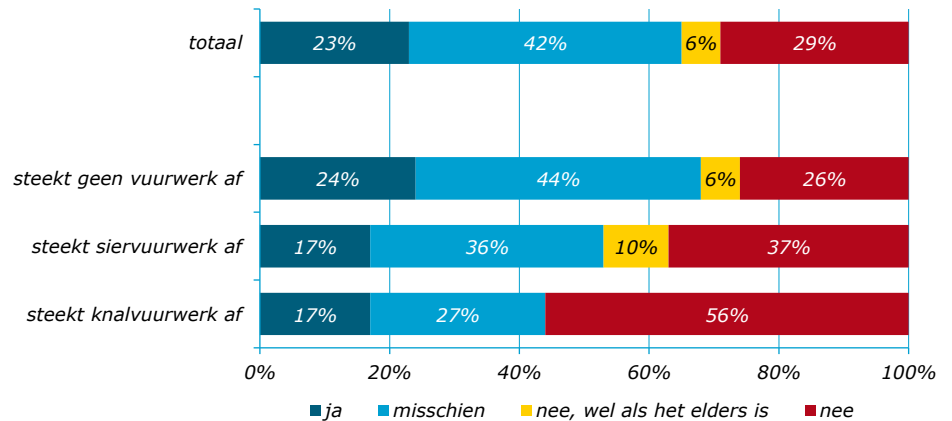
Figuur 12 laat het effect op het zelf afsteken van vuurwerk zien: bijna zes op de tien mensen geeft aan evenveel vuurwerk te blijven afsteken, bijna twee op de tien zou stoppen met het zelf afsteken van vuurwerk. Het effect is het grootst onder de mensen die siervuurwerk afsteken (bijna de helft stopt of steekt minder af), mensen die knalvuurwerk afsteken blijven dit in meerderheid doen (twee op de tien stoppen of minderen).

Figuur 12 Impact van een georganiseerde vuurwerkshow op het zelf afgestoken vuurwerk



Gaan bewoners naar een georganiseerde vuurwerkshow toe? Bijna een kwart van de bewoners zal er naar toe gaan en vier op de tien twijfelen hier nog over (figuur 13). Ruim de helft van de mensen die zelf knalvuurwerk afsteken zal niet naar de show gaan.

Figuur 13 Wordt een georganiseerde vuurwerkshow bezocht?



Wordt de show door vuurwerkliefhebbers bezocht?

De vuurwerkliefhebbers gaan als het even kan wel naar de vuurwerkshow met Koningsdag, maar vermoedelijk gaan ze niet met Oud & Nieuw. Oud & Nieuw is toch vooral een feest dat men thuis viert. En als men kinderen heeft, gaat men sowieso niet. Maar ook wordt er gezegd:

Eerder op de avond zou voor mij echt wel een reden zijn om toch te gaan kijken. Met kinderen. Dan is er mooier vuurwerk. Misschien steek ik dan zelf wel wat minder af, want er is dan toch al wat...

3.4 Voorkeursscenario

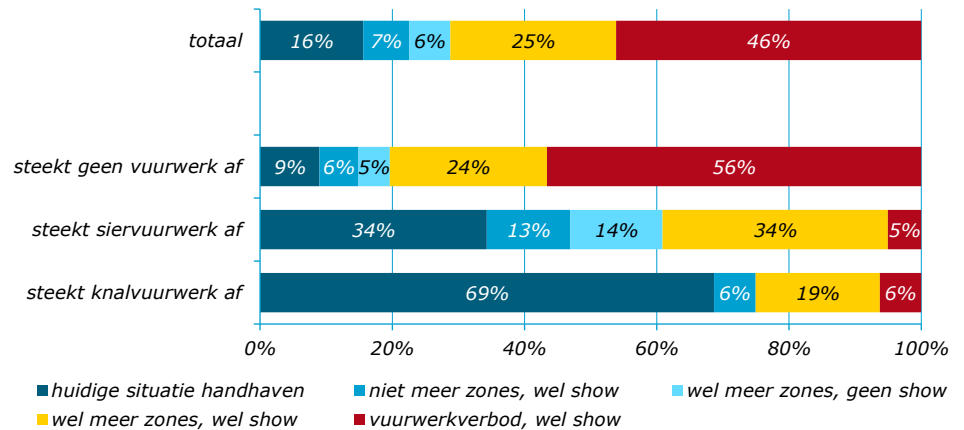
Uit de drie voorgelegde opties komt niet duidelijk één voorkeursscenario dat kan rekenen op de steun van het overgrote deel van de bevolking. We vroegen hen echter ook nog naar hun voorkeur als men voor één van de volgende mogelijkheden moest kiezen:

- **huidige situatie handhaven:** particulier vuurwerk afsteken blijft toegestaan, vuurwerkvrjezones blijven gelijk, geen vuurwerkshow(s);
- **niet meer zones, wel show:** particulier vuurwerk afsteken blijft toegestaan, aantal vuurwerkvrjezones blijft gelijk, wel een georganiseerde vuurwerkshow;
- **wel meer zones, geen show:** particulier vuurwerk afsteken blijft toegestaan, aantal vuurwerkvrjezones neemt toe, geen georganiseerde vuurwerkshow;
- **wel meer zones, wel show:** particulier vuurwerk afsteken blijft toegestaan, aantal vuurwerkvrjezones neemt toe, wel een georganiseerde vuurwerkshow;
- **vuurwerkverbod, wel show:** particulier vuurwerk afsteken is niet meer toegestaan, wel een georganiseerde vuurwerkshow.

Figuur 14 laat zien dat, als we kijken naar de totale bevolking, de grootste groep kiest voor een verbod op vuurwerk in combinatie met een georganiseerde show. Een kwart kiest voor meer vuurwerkvrjezones in combinatie met een show. Maar als we kijken naar het vuurwerk dat mensen zelf wel en niet afsteken zien we duidelijke verschillen:

- De mening van het totaal wordt sterk bepaald door wat gekozen wordt door de mensen die zelf geen vuurwerk afsteken;
- De mensen die knalvuurwerk afsteken willen vooral de huidige situatie handhaven.
- De mensen die siervuurwerk afsteken zitten hier wat tussenin: zowel 34% wil de huidige situatie handhaven als 34% wil een combinatie van meer vuurwerkvrjezones en een georganiseerde show.

Figuur 14 Voorkeurscenario afsteken vuurwerk in de toekomst – één keuze



Vuurwerkliefhebbers

We geven de vuurwerkliefhebbers ook de mogelijkheid om zich uit te laten over hun voorkeursscenario. Een deel geeft er de voorkeur aan om de huidige situatie voort te zetten: zelf vuurwerk af blijven steken, geen show. Ze benadrukken daarbij het belang van een goede handhaving, zodat de mensen die het vuurwerk afsteken buiten de daarvoor aangewezen uren het niet voor hen verpesten. Tegelijkertijd zijn er vuurwerkliefhebbers die zeggen dat ze open staan voor de én-én situatie:

Ik vind het allemaal best, als het (de vuurwerkshow) maar geen vervanger is van...

Verder wijzen de vuurwerkliefhebbers op het belang van goede voorlichting over het veilig afsteken van vuurwerk op de basisscholen.

4 Samenwerking vuurwerkshow

In deze paragraaf gaan we in op de mogelijkheden om voor de vuurwerkshow samen op te trekken met het Oranjecomité en de twee gemeenten Dordrecht en Papendrecht.

4.1 Oranjecomité Koningsdag

Het Oranjecomité organiseert de vuurwerkshow met twee vrijwilligers. Het organiseren van de vuurwerkshow is niet perse arbeidsintensief, maar er moet wel al op tijd mee begonnen worden in verband met het aanvragen van vergunning etc. Dit begint meestal in december. Het Oranjecomité staat niet afkerig tegenover een vuurwerkshow met Oud en Nieuw. Ze zijn eventueel bereid om mee te denken en helpen bij het organiseren ervan.

Uit het gesprek met het Oranjecomité belichten we drie aspecten: wat komt er volgens het Oranjecomité kijken bij de praktische voorbereiding van een vuurwerkshow, met welke veiligheidsaspecten moet je rekening houden en hoeveel bezoekers mag je verwachten met Oud & Nieuw?

Praktische voorbereiding

Bij het organiseren van de vuurwerkshow op Koningsdag komt het volgende kijken.

Aanwezigheid van een gecertificeerd beziger

Dat is een persoon met een speciale certificering voor het afsteken van een vuurwerkshow. Het werk is erg specialistisch. Er zijn weinig bedrijven die zo'n beziger kunnen leveren, naar schatting zo'n tien. Laat elk bedrijf drie van deze specialisten in dienst hebben, dan kunnen er in Nederland op hetzelfde moment maximaal 30 vuurwerkshows worden georganiseerd.

Schouw op locatie

De voorbereidingen beginnen met een beziger die vooraf op de locatie gaat kijken om het kaliber van het vuurwerk te bepalen. Het kaliber staat voor de grootte van het vuurwerk dat mag worden afgestoken en is afhankelijk van de afstand tussen de plek waar het vuurwerk

wordt afgestoken en de plek waar de toeschouwers staan. Dit alles moet gebeuren voordat de vergunning wordt aangevraagd.

Aankoop vuurwerk

Als het kaliber is bepaald, wordt het vuurwerk aangekocht. Het vuurwerk wordt de laatste jaren aangekocht door middel van een aanbesteding. De organisatie vraagt aan deze bedrijven welke vuurwerkshow ze kunnen leveren voor een bepaald bedrag.

Vergunning aanvragen

De vergunning wordt aangevraagd bij de Omgevingsdienst OZHZ. Dat duurt minimaal 14 weken. Voor Rijkswaterstaat is het voldoende dat ze worden geïnformeerd over de te organiseren vuurwerkshow op het Drierivierenpunt.

Ponton en duwboot

Het ponton is nodig als platform om het vuurwerk vanaf te schieten en de duwboot zorgt ervoor dat het ponton op z'n plek komt en blijft. Het blijkt best lastig om op de gewenste tijd en locatie een duwboot en ponton te regelen. Vaak is pas op een laat moment bekend of boot en ponton beschikbaar zijn en ze moeten ook nog eens op elkaar worden afgestemd: het ponton mag niet te groot zijn voor de duwboot, omdat de duwboot anders niet het ponton op z'n plek kan houden vanwege de stroming in het water. Tevens worden er eisen gesteld aan de duwboot die wordt gebruikt. De boot moet voldoen aan de ADN-regels voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over binnenwateren.

Veiligheidsaspecten

Bij de organisatie van de vuurwerkshow moeten een aantal veiligheidsaspecten worden meegenomen:

- De beziger bepaalt het kaliber (zwaarte van het vuurwerk) op basis van de afstand tot het publiek. Bij het afsteken van het vuurwerk op het Drierivierenpunt is deze afstand 250 meter naar de drie kades.
- Na de gebeurtenissen in Enschede in 2000 zijn de regels en de naleving rondom de veiligheid enorm versterkt. Er zijn dus veel eisen waaraan men moet voldoen en de controles zijn streng.
- Verschillende organisaties zijn op het water tijdens de show; voor het regelen van het scheepvaartverkeer, controle van de vuurwerkshow en voor de controle van de afgegeven vergunning.
- De scheepvaart wordt gestremd voor een bepaalde tijd – gevaarlijke stoffen mogen er niet door.
- Op de kade worden dranghekken geplaatst door de gemeente, parkeerplaatsen zijn er ruim voldoende.

Verwachte aantal bezoekers

Het aantal bezoekers op Koningsdag schat het Oranjecomité op ongeveer 20.000, verspreid over de kades in Zwijndrecht (Noordpark), Papendrecht (Slobbengors) en Dordrecht (Groothoofd).

Dit komt redelijk overeen met het aantal bezoekers volgens de door ons afgenomen enquête. Ongeveer een op de vijf mensen uit Zwijndrecht geeft aan in 2018 de vuurwerkshow met Koningsdag te hebben bezocht op het Drierivierenpunt (figuur 15). Toegepast op de totale bevolking van 18 jaar en ouder, zou dat om zo'n 7.000 personen gaan. Als we kijken naar wie er gaan, dan zien we geen grote verschillen tussen de mensen die wel of geen vuurwerk afsteken. Bewoners uit Heerjansdam gaan significant minder vaak naar de show met Koningsdag (74%).

Figuur 15 geeft een indicatie van het aantal bezoekers dat zou kunnen afkomen op een vuurwerkshow met Oud&Nieuw. De helft van de mensen die zelf vuurwerk afsteekt, heeft in theorie wel interesse om de vuurwerkshow te bezoeken. Dit is redelijk in lijn met het aandeel dat aangeeft wel te zullen gaan als er een vuurwerkshow wordt georganiseerd (figuur 13). Voor Heerjansdammers is een show minder interessant

Voor dit onderzoek spraken we met de volgende organisaties (en personen).

Initiatiefnemers motie

(29 januari 2019)

Mevr. S. Schipper (D66)

Mevr. L. van Utrecht (CU-SGP)

Oranjecomité Dordrecht

(26 maart 2019)

Dhr. P. van der Leer (voorzitter)

Dhr. J. Makkie (vuurwerkexpert)

Gemeente Papendrecht

(8 mei)

Dhr. A.J. Moerkerke

(burgemeester)

Mevr. E. Franse

(beleidsmedewerker)

Mevr. S. Kaijim

(beleidsmedewerker)

Gemeente Dordrecht

(8 mei)

Dhr. M. Baars

(beleidsadviseur)

Vuurwerkbedrijven

Katan Vuurwerk

Dutch Fireworks

Dream Fireworks

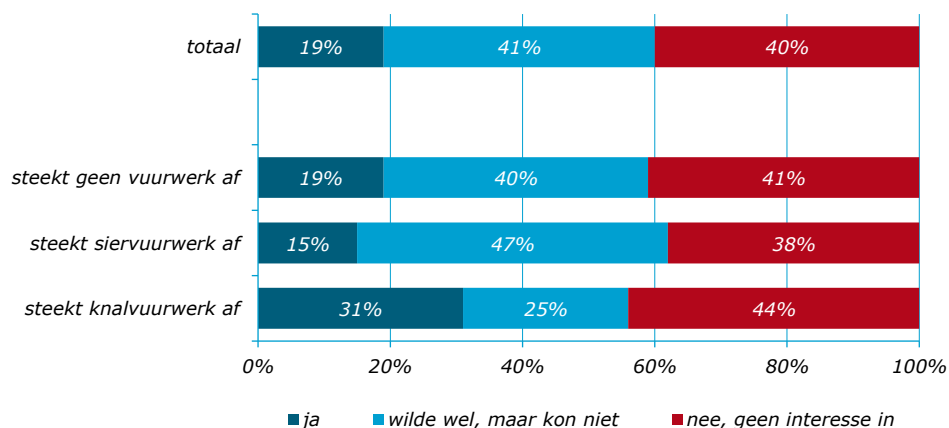
Vuurwerkliefhebbers

Zwijndrecht

(4 april 2019)

Er zijn in totaal tien inwoners bij het gesprek aanwezig, variërend van 15 tot 63 jaar. Er zijn vooral mannen, maar ook twee moeders. Onder hen bevindt zich onder meer een schilder, een ICT-er, een gemeenteambtenaar, een docent, een zzp-er, een medewerker van woningcorporatie, een fotograaf en enkele scholieren.

Figuur 15 Heeft u het afgelopen jaar de vuurwerkshow op Koningsdag bezocht?



Vuurwerkliefhebbers betrekken bij vuurwerkshow?

Vuurwerkliefhebbers steken graag hun eigen vuurwerk af. Een 'tussenuoplossing' zou kunnen zijn dat de vuurwerkliefhebbers een rol krijgen bij een professionele vuurwerkshow, maar dat zien de vuurwerkliefhebbers nog niet zo. Zo brengt een vuurwerkliefhebber in:

Ik mag zelf geen professionele vuurwerkshow afschieten, ik heb daar geen diploma voor. Ik heb daar wel over nagedacht, zo'n cursus kost €6.500 ongeveer, ik weet wel dat er heel erg weinig mensen zijn in Nederland die zo'n certificaat hebben. Gaan we in iedere gemeente een vuurwerkshow...? Waar gaan we die mensen vandaan halen met een diploma? Krijgen wij van de gemeente een cursus om dat te doen en mogen wij dat afsteken? Ja, prima, maar ik denk dat ze dan zeggen: "Daar is geen budget voor..."

Op de vraag van een andere vuurwerkliefhebber of dit wat zou zijn, wordt afwijzend gereageerd:

Ik zou best wel zo'n certificaat willen halen... maar met Oud en Nieuw wil ik het toch zelf afsteken...

4.2 Dordrecht & Papendrecht

Een andere mogelijke vorm van samenwerking is die met de gemeenten Dordrecht en Papendrecht, en dan in het bijzonder voor een gezamenlijke vuurwerkshow op het Drierivierenpunt. Daartoe spraken we met beide gemeenten. In Papendrecht met de burgemeester, in Dordrecht met de beleidsmedewerker die het stuk maakt waarin de Dordtse raad begin juni 2019 wordt geïnformeerd over de komende jaarwisseling.

In beide gemeenten speelt momenteel de vraag hoe de jaarwisseling het beste kan worden gevierd. In beide gemeenten is er nog geen officieel bestuurlijk standpunt, maar is het organiseren van een gezamenlijke vuurwerkshow op het Drierivierenpunt zeker bespreekbaar. De burgemeesters staan beide persoonlijk positief tegenover dit idee en het kan rekenen op politiek draagvlak onder een aantal partijen. Het liefst wordt al bij de komende jaarwisseling een gezamenlijke vuurwerkshow georganiseerd, met het voornemen om de vuurwerkshow een aantal jaarwisselingen te organiseren. De voorkeur gaat uit naar een vuurwerkshow op het moment dat het nieuwe jaar ingaat, dus om 0:00 uur 's nachts.

Voor beide gemeenten is het nog wel de vraag hoeveel geld een vuurwerkshow (en alles wat erbij komt kijken qua evenement en beveiliging) mag gaan kosten. Onderlinge afstemming over de invulling van het vuurwerk en wat er gezamenlijk omheen wordt georganiseerd (zoals een lasershow) zal nog moeten plaatsvinden.

5 Kosten vuurwerkshow

De kosten voor het organiseren van een vuurwerkshow achterhaalden we door het Oranje-comité te vragen wat hun show kost en door een aantal vuurwerkbedrijven te benaderen.

Opbouw van de kosten

De kosten voor een vuurwerkshow op het Drierivierenpunt bestaat volgens het Oranjecomité uit twee componenten: een ponton met duwboot (waarover we in paragraaf 4 al schreven) en het af te steken vuurwerk.

De vuurwerkshow bestaat vooral uit siervuurwerk, met een aantal knallen hoog in de lucht en duurt ongeveer tien minuten tot een kwartier. Er zijn diverse soorten vuurwerk te bestellen. Over het algemeen wordt er gebruik gemaakt van professioneel vuurwerk, veelal "shells". Daarnaast maken vuurwerkbedrijven veel gebruik van beelden met kaarsen en singleshots, "om zo een mooi gevulde show neer te zetten, dan heb je de lucht boven en onder gevuld" – zo geeft een vuurwerkbedrijf aan. Tegen meerprijs kan er worden gekozen voor ecologisch vuurwerk, wat minder milieubelastend is voor mens, flora en fauna. Dit wordt wel eens gekozen als het vuurwerk dicht bij gebouwen wordt afgestoken. Bij keuze voor het Drierivierenpunt is dit niet noodzakelijk, omdat de afstand daar groter is.

Indicatie van de kosten

De kosten voor de vuurwerkshow met Koningsdag bedragen zo'n €15.000. De helft van dit bedrag wordt uitgegeven aan de aanschaf van het vuurwerk en de andere helft voor de huur van de duwboot met ponton. De gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht leveren hiervoor elk een subsidie, volgens de verdeelsleutel: 50-30-20. Bij Koningsdag zijn er sponsors die de kosten voor de duwboot met ponton voor hun rekening nemen. Onderzoek moet uitwijzen of dit ook met Oud & Nieuw kan.

Het Oranjecomité geeft aan dat de kosten voor het vuurwerk hoger zullen zijn bij Oud & Nieuw, misschien wel het dubbele. Navraag bij drie vuurwerkbedrijven (die ook een offerte uitbrachten voor de vuurwerkshow met Koningsdag) bevestigen dit. Zij geven aan dat de kosten voor de aanschaf van het vuurwerk met Oud & Nieuw minimaal op zo'n €25.000 liggen. De kosten van de vuurwerkshows die de benaderde bedrijven voor andere gemeenten organiseren liggen snel twee tot drie keer zo hoog dan die €25.000. Ter vergelijking: de show in Rotterdam kost zo'n €80.000. Een show met Oud & Nieuw is niet zo zeer duurder doordat het langer duurt, maar doordat er een show wordt gekozen met een grotere impact. Binnen dezelfde tijdspanne wordt er meer vuurwerk afgestoken, wat leidt tot extra kosten. Zoals inkoop en transport van buitenlands vuurwerk, meer tijd voor opbouwen en afbreken van de show en een hoger salaris rondom Oud & Nieuw.

De totale kosten voor een vuurwerkshow met Oud & Nieuw (vuurwerk, ponton en duwboot) liggen dan al snel op minimaal €25.000 en lopen bij meer wensen op tot €90.000 (tabel 1, bedragen exclusief BTW). Hier komen de eventuele kosten om er een groter evenement van te maken en voor beveiliging nog bij. Het is het onderzoeken waard of de vuurwerkprijs kan zakken als er een meerjarig contract wordt afgesloten met een vuurwerkbedrijf.

Tabel 1 Opbouw van de kosten voor het afsteken van het vuurwerk op het Drierivierenpunt

	Koningsdag	Oud en nieuw	
		minimum	maximum
duwboot en ponton	7.500	0	15.000
vuurwerk	7.500	25.000	75.000
totale kosten	15.000	25.000	90.000

Een vuurwerkshow met Oud & Nieuw

Een vuurwerkshow met Oud & Nieuw vraagt om een wat andere aanpak dan bij een vuurwerkshow door het jaar heen, vooral om voldoende mensen te trekken. Zo geeft een vuurwerkbedrijf aan:

Het verschil zit 'm in de opbouw van de show. Mensen die met Oud en Nieuw de deur uit gaan om naar een show te kijken, willen ook echt een "wow" show zien. Met Koningsdag schrijven wij een show die opbouwt van een rustig begin tot een heftige finale... Maar met Oud en Nieuw beginnen we al met een finale... en schieten we de hele show volle bak door.



Het OCD streeft naar hoge kwaliteit van de informatie in deze factsheet. Heeft u nog suggesties of aanvullingen, laat het ons dan weten.



dr. Bart van der Aa & Michel Borst
mei 2019

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@rechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumrechtsteden.nl